

op het leven der kerk. En het is een zaak van wijze kerkregering, daarmee te rekenen; de eisch zelf tot aetzelmatige voorlichting der kerkleden involveert de wenschelijkheid, dat men daarop niet vooruitloopt.

#### Hulpredikers.

In het kader van een bespreking van een ingekomen bezwaarschrift werd nog even eraan herinnerd, dat het niet aangaat, hulpredikers te benoemen met de heimelijke bijgedachte, dat men op die manier een „goedkoop dominee” krijgen kan. Hier en daar schijnt ook deze herinnering niet overbodig. Heel de zaak der hulpredikers is buitengewoon moeilijk; een uitvoerige historische studie van Prof. Kuyper, welke studie misschien wel ter kennis van de Kerken komen zal, wijst dit wel uit.

#### Zendingsfilms.

De Vrijdagmorgen bracht in de eerste zittingweek nog een interessant moment, toen het liep over de vraag, of een aantal zendingsfilms door de kerken zou worden overgenomen van een comité. Er waren verschillende gronden vóór deze overname aangevoerd: gronden, die we niet alle hier kunnen releveeren. Tenslotte werd bij hoofdelijke stemming de tegengestelde meening aanvaard. De kerk, aldus één der sprekers, kan bezwaarlijk optreden als filmoperatrice, hoewel een ander daartegen aanvoerde, dat het hier propaganda voor een kerkelijke zaak betrof. Anderen voerden aan, dat het niet aanging, een aankoop te doen, welks betekenissen en consequenties niet te voorzien waren; en voorts, dat niet alleen de techniek van de film snel verandert, zoodat dure toestellen in korten tijd vrijwel waardeloos kunnen worden, doch dat ook het „publiek” tegenwoordig heel anders dan vroeger reageert op de annonce van een film, vooral als het geen sprekende film is. Inderdaad, enkelen jaren geleden liepen onze menschen storm naar een film, waar ze nu eens écht naar toe mochten. Tegenwoordig staan ze minder gauw in de rij voor een film als deze. Of dit nu bewijst, dat ze van den gang der zending al genoeg zich kunnen voorstellen, dan wel, dat ze van den gang naar een zendingsvoorstelling nu al genoeg weten, blijve in het midden gelaten.

#### Verstrooiden.

Het rapport van Dr W. G. Harrenstein over de verzorging van de Verstrooide Gereformeerden in Ned.-Indië herinnerde aan den groei van dezen arbeid. Klein begonnen, groeide hij uit, en greep veel vereenzaamden en verkommerden aan tot hun behoud. Daarom werd gevraagd dit werk te blijven steunen. Men wil het meer doen wortelen in het Indische leven; en nu er ook Javaansche predikanten zijn, kan dit geschieden. De financiering van het werk onder de verstrooiden kost ook aan die kerken, die haar predikant voor de verre reizen afstaan, nog steeds veel geld. Speculeeren op de vrijgevigheid in Nederland doen de Indische kerken niet; wat men ook van het kerkelijk leven der Indische kerken moge zeggen, niemand kan haar verwijten, dat ze de hand op de beurs houden. De gereformeerden in Indië zijn ongeveer in aantal even sterk als b.v. de kerk van Haarlem, en ze brengen 150 duizend gulden bijeen voor de kerkelijke belangen. Inderdaad een sprekend voorbeeld. Overigens wordt er hard gewerkt. Radio-preeken doen veel goeds. De strijd voor de Zondagsrust in de cultuurs wordt veelzins met zegen bekroond. Alle verstrooiden worden in bepaalde gebieden minstens twee maal in een jaar bezocht; en dan bedenke men, hoe groot de afstanden zijn. Met klem bepleitte de rapporteur handhaving van den regel, dat elke kerk minstens één

maal per jaar collecteert voor den arbeid onder de verstrooiden: „een geopende deur”.

Zoo wel in het rapport als bij de bespreking werd met leedwezen de aandacht erop gevestigd, dat men onder ons wel zeer vlijtig werkt voor de zending, doch voor den arbeid onder eigen jonge menschen, onze eigen aanstaande mannen en vaders, naar verhouding veel minder doet. Eén der sprekers weet dit aan onbekendheid met het werk, en pleitte voor meerdere bekendmaking. Dr Harrenstein zijnerzijds wees erop, dat vele kerken ondanks herhaalde pogingen om bekendheid aan het werk te geven, blijkbaar niet over de zaak nadenken; men vergeet soms „zijn eigen vleesch en bloed”. In alle mogelijke toonaarden, „op de luit en op de harp en op de gittith en op het tiensnarig instrument” is dit lied — aldus Dr Harrenstein — den kerken voorgezongen; het eenige medicijn zal wezen, dat de kerken zich eens intensief gaan inleven in den grooten nood der vereenzaamden heel ver weg in Indië.

#### Eenheid onder de gereformeerde belijders.

Men herinnert zich, hoe door een vorige synode de eisch tot kerkelijke saamleving van allen, die eenzelfde belijdenis toegedaan zijn, is gesteld in een publiek getuigenis, en met name aan de Chr. Geref. kerk is voorgelaten, onder uitnoodiging tot een samenspreking. Eveneens, dat laatstgenoemde afwijzend heeft beschikt, zulks dan op grond van „kerkrechtelijke, confessionele en praktische” bezwaren. Officieel werd nu van het verdere verloop dezer gewichtige aangelegenheid rapport uitgebracht. De vraag kwam ter sprake, of er in dezen nog iets te doen viel; en zoo ja, of de synode nog nader praecliseeren wilde, wat en hoe. De synode was overtuigd, dat deze zaak niet mocht blijven liggen, omdat een werk, in Gods Naam ondernomen, ook al schijnt het vruchteloos, toch nimmer onvruchtbaar blijven kan. Uitgesproken werd, dat op het antwoord der Chr. Geref. kerk onzerzijds gereageerd worden moest. Besloten werd, nog nader onder de oogen te zien, welke taak aan de nieuwbenoemde deputaten zou op te dragen zijn.

Persoonlijk zijn wij blij met dit besluit. En publieke aan-de-orde-stelling van de kerkelijke gedeeldheid zal niet nalaten in te werken op de consciëntie der gereformeerde belijders in andere instituten. En — vergeeten we dit vooral niet — en eveneens op die van de eigen leden der Gereformeerde kerken. Wee hunner, indien zij zelf niet meer den eisch Gods in dezen hevend zouden erkennen.

#### Theologische Hoogeschool.

De Dinsdag — daarna de Woensdag voor een gedeelte — is voor de Theol. School. De galerij is voller dan ooit; bemoeiigend tekenen: de menschen wisten dat de Theol. School Dinsdag aan de orde komen zou. Toch worden de belangstellenden teleurgesteld; ze worden tegen het eind der morgenzitting weliswaar getroost met de uitgesproken verwachting, dat tegen half vier de middagvergadering wel weer publiek zal wezen; maar als 't zoo laat is, moet hun worden meegedeeld, dat 't „zoo laat is”; ze kunnen wel naar huis gaan, want de vergadering in comité duurt langer dan verwacht werd. En dan te denken aan de velen, die een verre reis er voor over hadden. Zal men hen beklagen? Maar de blijdschap over hun meeleven is daar te groot voor.

#### Theologische School.

Die naam is in beginsel prijsgegeven. Besloten werd, in principe den naam te veranderen in Theologische Hoogeschool. De redenen waren vele; niet de laatste

was, dat naar buiten de oude naam misverstand wakte. Toen in 1854 de vaderen „Kampen” in het aanzijn riepen, was er geen andere inrichting, die denzelfden naam voerde. En de hunne was zeer, zeer bescheiden. Thans evenwel is Kampen van karakter geheel veranderd, het heeft de z.g. „litterarische” opleiding al sinds 1896 prijsgegeven; het heeft den voormaligen seminarie-vorm geheel en al losgelaten; de professoren zijn geen opperdrilmeesters meer, die een vaste leerstof „er in stampen”, doch behandelen bepaalde onderwerpen, die met hun studievak samenhangen, op geheel zelfstandige manier. En de elischen van toelating zijn, evenals de methode van examinatie, geheel gelijk gemaakt aan die der Rijksuniversiteiten. Reeds deze feiten hadden er recht op, in een naamsverandering officieel erkend te worden. En als tweede factor kwam daarbij, dat de oude naam „Theologische School” niet meer alleen te Kampen inheemsch was. Ook Apeldoorn (Chr. Geref.) en ook Rotterdam (Ds Kersten) konden zich op het bezit van een „Theol. School” beroemen. Maar te Apeldoorn kan men toegelaten worden op grond van een examen, dat misschien minder, en zeker niet meer intellectueele ontwikkeling vraagt dan een candidaat-gymnasiast-1e klas noodig heeft; en over Rotterdam zullen we maar heel en al zwijgen. Het verblijdt ons, dat de Synode getoond heeft aan de sociale beteekenis van een naam te denken.

De Synode heeft voorts een finen curatoriaal zin aan den dag gelegd. Men was beducht, dat er financiële schade zou geleden worden, als men al te haastig tot de volmaaktheid in het stuk der nomenclatuur voortvoer. Er mochten eens legalen ons ontgaan, die nog op den ouden naam stonden. Derhalve wil men eerst die legatenkwestie oplossen. Hulde!

In de middagvergadering is tot hoogleeraar in de vaeture-Hoekstra benoemd Dr K. Dijk. We verblijden ons daarover. Prof. Dijk — we hopen, dat hij de benoeming aanvaarden zal en noemen hem dus maar alvast zoo — heeft het volle vertrouwen van al de kerken, heeft zijn leven aan haar gegeven, en in verscheiden vraagpunten van actueel belang steeds getoond, het rechte inzicht te hebben in den nood der kerk, en daarvoor trouw en eerlijk op te komen. We zijn verzekerd, dat zijn benoeming in de kerken algemeene voldoening wekken zal, en wenschen hem van harte geluk.

K. S.

## MUZIKALE KRONIEK

„Petrus Datheens Psalmen Davids”  
(In Dr J. Polmann's „Ons Eigen Volkslied”)

door Jan Zwart.

VIII.

Ook met de beste metrisch- en rhythmisch-sluitendste overzetting van Aldegonde, Revis — om een paar uitstekende te noemen — zouden we gekregen hebben dien vlakken, gelijken, maar niettemin inmiddels klassiek geworden Koraalnoef, waarmee even zoo stevast gezongen worden en de Psalmen van 1 tot 150 en al de Liederen uit Luthers tijd en Kerk.

Want — en nu komen we tot de kern der zaak:

gehouden, daer alle omliggende dorpen met alleley waar: beesten en alles anders, toe marckt koe-men, dat der Synodus daer in wolle so veel mogelijk remedieren.

8. Also voormaels besloten, dat de dinaeren ten platten landen in de steden solden koemen predicken om sich beter in studiis toe exerceren, wordt voer dese reyse opgesteld.

9. De Gedeputierten Classis wordt belast om te schrijven an den Gedeputierten Synodi, dat de saecke Peregrini ab Hyerden (pastoor te Vaassen) afgedaen wordt alleer het naestkoemende Synodus gehouden wordt.

10. Dat deputati Classis sich sullen vervoegen tot Bernefeldt, by den scholten kerkmeysteren aldaer om mit haer t spreken, dewyle haer belijft toe hebben eenen bequaemen predican, wat sy hem jaerliex voer onderholt willen tho leggen, edoch dat Reimerus Wincopius oick onderholt behouden mach.

11. Also van veele dinaren geclaech over het vervallen soo der huysen van pastorin als oick kercken ende dat bysonder tot Armell, Heerde, Oesterwolde, van den Synodo dem Edl. Hove angedient, en oick de kerkmeysters tot Rekeninghe gebracht, dat also deese swaricheyt geholpen worde.

12. De Burgem. Jacop Voeth, als committeerde olderlinck van Harderwyck nomine sui Magistratus ad Classem versoecht oft niet in plaetse haers kerkendinaers Ellardi Macnii een ander dinaer totten veltleger konde geordineert werden, overmits sy sines diensten nicht wel ontraden mochten, soo hebben die sampten broderen, opt affwycken gedachtes Burgemeysters unde Wilhelmi Wirtzfeldii, van preside gevraecht synde, uth seekere wichtige oorsaken van harer voerigen resolutien niet affwycken konnen. Hoewel hy siims anders de Magistraet tot Harderwyck soo dat mogelijk geweest waer, hierin wullen gewilfaert hebben, doch op dat Dno Wilhelmo Wirtzfeldio

## Acta van de Classis Neder-Veluwe 1592—1620.

Transscriptie van G. van der Zee, Herv. Pred.

### XV.

Bevestiging. Markt onder kerktijd te Nijkerk. De oude pastoor-predikant van Barneveld krijgt een predikant naast zich. Legerpredikant en kosten. H. Avondmaal. Tractementen. Deputaten.

Acta Classis gehouden den 13 ende 14 Aprilis binnen der Nieckerck Ao 1602

1. Nae anroepinghe des Naems Goeddes sint door gemeene kuerstemmen geëligeert in presidem Johannes Zwitterius; in Assessorem Wilhelmus Wirtzfeldius, in scribam Woltherus de Bruyn.

Van Harderwyck verschenen op dem Classem Wilhelmus Wirtzfeldius, dinaer, ende Burgemeyster Jacop Voeth, olderlinck.

Elburch: Winandus Johannes, dinaer; Jan ten Water, olderlinck.

Hattem: Johannes Sanderus, dinaer; Thiman Andreesz., senior.

Nieckerck: Johannes Zwitterius, dinaer; Goesen van Curier, Scholtus, senior.

Voorthuysen: Gualtherus de Bruyn, dinaer; Gerit Evertsz., senior.

Epe: Johannes Voskuyl, dinaer; Jan Schuyrman, olderlinck.

Deese vurgeoemde sint verscheenen mit behoerlike credens breven; deese naevolgende sonder credens breven ende olderlinck:

Nunspeet: Tilemannus Mylius.

Oldebroek: Johannes Heesius.

Armel: Wimarus Stypelius.

Barnefelt: Reimerus Wincopius.

Garder: Thimannus Alberti.

Doorspyck: Wesselus Groeningensis.

Elspeet: Johannes Hesselus.

— „de hach tot éenzelfd woorden of zangkoralen wel leiden Huygens spel geluid dors school in ar deelen, maa ter der liede aan het zing rhythmische zagt Chr. M

Het ging e Zwiespalt zv Luthers Kir Gottesd. u. I

„De histor „origineel al „wijl het ga „uit het volk „ben. Het is „aan hel ov „eischen van „wat onzen „hoogen lof „zal de histo „geen begee „liever zulke „tuurlijk gev „mogen geen

Psalms 24 l ringen — ha man zeker w met zijn twee matig slot, n noot van he ruhen alle \

Psalmen „O reeds in 1624 pag. 67 laat recht aan-zin koor:

„Wij kunn overschatten gewoonte vi oefende. Ec Scheidt zelf „lux” in zijn eerste bewer

gedacht, de der Latijnse den Cantor, Hymne zong „Groote Koo „musicceer-oog „sten vorm.”

dien er als v te bepalen):

Chri - ste

den dyenst al begeeren des Nunspeet op Sonndagden dienst aldaer

13. Dewilde sijne kosten, hebben de dir Staten sine k

salx de Broe 14. Om mit platten lande vermaent wor toe voeren; di

bij bij malcan dorp voer end maal des Hee den selven si wes dat mitte selfs groet w

meer tot malc 15. Die casus Elburch, daer geproponiert e referiert tot d

16. Wimarus weleke den E edoch is verni

u lantsam t s gner thohoor 17. Die gede

schreven an de Joannes Vosk Hove toe inte

yn behoerlike 18. Het Class holden Synodi dat Wimarus S

ende behuysing 19. Is den s

schreven an d